

miit

Jocurile orbilor

Oare luminile ochilor Iocastei începuseră să se stingă atunci când a apărut la Teba izbăvitorul cetății Teba, Oedip? Sau din naștere avea ea o vedere slabă? Căci, doamne! cum de n-a zărit în ochii fiului ei lumina sădită în el de neamul ei, sau de neamul soțului ei, Laios? Nu exista nici o asemănare între ochii noului venit și ochii celui plecat în pământ, și care fusese bărbatul ei? N-a avut regina nici o tresărire văzându-l pe chipeșul tânăr intrând în palat — astfel cum arătase pe vremuri tânărul ei soț, Laios? Și nici boiul trupului, nici părul de pe mâini, nici lungimea degetelor, nici forma urechilor, nici călcătura pasului să nu semene cu a vreunuia din neamul ei? Ceva imposibil se petrecea! Imposibilul era posibil, ea nu recunoștea în viteazul străin nici măcar umbra, nici măcar părul, nimic, nimic din cele date omului să fie duse în timp din om în om, în rîndul de oameni al rudeniei din care faci parte... Mai mult: cînd, goi, în patul regal, s-au întîlnit și s-au iubit, nici un semn al epidermei lui nu i-a vorbit ei de soțul ei, sau de ea însăși?... Nici o bilbă, nici o repezeală, nici un neg, nimic, nimic n-a putut s-o trezească din marea ei chioreală? Ca destinul să se împlinească, i se impută înăuntrul vederea, îi secase atît de mult simțul tactil, i se răcise atît de grozav singele că nici prin el nu-și mai putea aduce aminte de singele fostului ei soț, întîlnit în singele noului rege?... Îmbătrînise regina?... Și, ea oare nu-și sărutase fiul pus în scutece și trimis în munți ca să moară? Probabil, dacă sărutul iubirii de-acum nu-i mai trezea nici o tresărire, nici o amintire...

Mama păcurărașului din „Miorița” își va căuta fiul. Ochii, gura, mersul!... Toate le știe, încît ar putea și dintre morți să-l recunoască. Dar aici nu e vorba de o vină: mama păcurărașului nu i-a dorit fiului ei niciodată moartea. Și nici vorbă să-i accepte moartea, ca ea să fie fericită cu bărbatul ei. Ochii reginei n-au întrevăzut viitorul în clipa cînd și-a dat fiul pe mîna păstorului, să-l piardă în munți. Așa că era firesc ca în ziua cînd s-a întîlnit cu acest viitor, întruchipat de Oedip, să nu-l recunoască.

Bineînțeles că nici Oedip cînd o întîlnește pe regină n-are nici o tresărire... filială! În ochii lui nu există o amintire a mamei sale. Mama e ștearsă din adîncul privirilor sale: poate că ea l-a pus în brațele păstorului cînd el încă nu se deșteptase din viața petrecută în placenta ei, cînd el încă nu începuse să clipească, să vadă... Nu fusese lăsat nu să înțeleagă ceva boțul de om, ci nici să-și deschidă ochii asupra lumii. Ca un orb, miortăit, chirăit, fusese trimis spre moarte! Și iată că atunci cînd el revine acasă fără să fi ajuns în moarte, dar aducînd moartea propriului său tată cu el, regina n-are nici o tresărire maternă! Zeul rupsesse între părinți și copil orice legătură ombilicală. Părinții — și el, Oedip, erau fiecare niște străini. Înstrăinarea era deci opera fatalității. Ștergîndu-se deci orice cunoaștere între protagoniști, orice sentiment, orice iubire — tradiția era pregătită. Și apare întîi precupeța crimă — tatăl e trimis în lut. Pe moartea lui, se puteau clădi în continuare următoarele acte ale nenorocirii.

Cel care aduce Tebei izbăvirea îi aduce și fericirea! El îi va aduce și reginei soțul promis. Fericirea pe care i-o va dăruî se va compune din două

fete și din propria ei sinucidere. Acesta e prețul cunoașterii — al înțelegerii cuvintelor oracolului. Acesta este prețul prin care Iocasta înțelege — și vede — cum străinul fericit care a salvat Teba se preschimbă sub ochii ei în nefericitul ei fiu.

Stăncuța de pe malul Dunării are la dispoziție cîțiva ani ca să observe în străinul pe care l-au angajat să le păzească via pe propriul ei fiu : și nu bagă de seamă. Și nici tatăl propriului ei fiu nu bagă nimic de seamă... nici o asemănare: nici pe bărbie, nici pe sughițat, nici pe vorbit... Nu se vede în străin pre sine. Și Stăncuța și soțul ei par bolnavi de ochi. Sau poate că ursitoarele înadins le slăbiseră vederile ? Cu sluga venită din josul Dunării ei mănincă la masă. Îl aud vorbind... și nimic ! Sint cu el sub același acoperiș — chiar de el, mai ales toamna, păzea via ! — și, nimic. Nici o tresărire. Fiul fusese preschimbat în străin. Și străinul mai avea încă multe zile pînă să se schimbe în fiu ! Ursitoarele așteptau să vină sorocul. Sorocul fiind sorocit... n-avea cum să niardă din vedere și să nu vină : zilele vin unele după altele, neîncetat pînă cînd ziua neagră își va arăta hidosenia ei de turnesol, transformînd străinii în copii și nuntile în incest... Copiii nu-și cunosc tații, și-iucid. Mamele nu-și cunosc feciorii, și-i iau în căsătorie. Tragedia se împlinește. Dar, culmea ! Nici ursitoarele nu mai vin să se bucure de nefericirea pe care au pus-o la cale, nici făcătorii de destine nu se mai arată prin preaimă... Să-și fi uitat aceste personaje de jocurile lor de altădată ? Sau și-au pierdut lumina din ochi ? Sau au fost din totdeauna orbe !... Și totul... să fi fost oare doar un joc al unor orbi ? Ptui !

Încă e cald, cerul e senin și putem merge „la grădină” (cu mititei sau cu... teatru). La „Marconi”, pe Calea Griviței, Mișu Fotino (senior — n.n.) n-a lepădat de trei luni *Fracul*. Un succes care a contat în cariera actorului. ● Arghezi reia colaborarea (încă nu e scris capitolul „Arghezi la „Rampa” !”), precizînd — pentru cine oare ? — că : „Lectura versurilor și recitarea lor trebuie așa făcute încît neîncetat să se descifreze bătaia de motor și mișcarea dansului verbal, fără să stînjenească ideea și adiacențele ei”. ● Odată cu berzele, pleacă și Tănase în turneu prin țară. Cîteva luni, *Cărbușul cîntă* pe toate scenele provinciei. De sărbători, nea Costică trebuie să fie cu trupa în Vasluiul natal, să officieze... sacrificarea rimătorilor ! ● Tudorică Mușatescu predă Naționalului ... escu, urmarea cronicii de familie a lui „Spirache Neculescu de la prefectură”. ● R. Bulfinski repetă în drama *Samson* de Bernstein. Va egala nenea Bulfu creația lui Storian ?

Cînd un actor dorește un rol... ● Maria Filotti (din București) și Elvira Popescu (din Paris) conving

*„Rampa”,
acum
50 de ani
septembrie
1933*

casa „Pathé Nathan” să facă „o antologie filmată a teatrului românesc”. Adică ceea ce se va numi, peste ani, „recitaluri” ale actorilor de seamă. Ce trebuie să trimită franțuzii ? Mai nimic : „o camionetă cu aparatele necesare, însoțită de un inginer tehnic, un operator și doi mașiniști”. Cazarea s-ar face pe spezele Teatrului Național. ● În fine, *Alhambra iubește* prin mijlocirea cuplului N. Vlădoianu — Nicușor Constantinescu. „Cazul” e fă-

cut public de Marilena Bodescu, Virginica Popescu, Ion Talianu, George Groner, Vasilache, H. Nicolaide etc. La pupitru, Ion Vasilescu, autor de noi șlagăre românești ce vor umbri multe melodii de import. ● Liviu Rebreanu își amintește de vremea cînd era... respins ca dramaturg. De ciudă, blondul și timidul debutant din primul deceniu al secolului și-a transformat piesa *Osinda* în scenariu de film ! Era în anii... Zîmbetul maestrului trece cu farmec în coloana de gazetă. ● Gong inaugural la Teatrul Național. O impetuoasă defilare de hlamide și bărbi în evocarea istorică a lui Mircea Dem. Rădulescu, *Maria de Mangop*. „Doamna” este o mare doamnă a scenei noastre, Marioara Voiculescu. Ștefan cel Mare ? Cine altul, decît cel care va rămîne în anale drept „Ștefan cel Mare al teatrului istoric”, George Calboreanu ! Să ne pregătim hainele de seară. Începe stagiunea !

I. N.